

Skrifað undir nýtt samkomulag ríkis og sveitarfélaga um afkomumarkmið

6.4.2017

Nýtt samkomulag ríkis og sveitarfélaga um afkomumarkmið og efnahag sveitarfélaga árin 2018-2022 var undirritað í dag. Samkomulagið, sem undirritað var af fjármála- og efnahagsráðherra, samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra og Sambandi íslenskra sveitarfélaga, byggir á nýlegum lögum um opinber fjármál. Lögin ná yfir fjármál hins opinbera í heild sinni og hafa að markmiði að tryggja gott samspil opinberra fjármála og hagstjórnar.

Þetta er í annað sinn sem ríkið og sveitarfélög undirrita samkomulag á grundvelli laga um opinber fjármál, en samkomulagið gildir til eins árs og er gert ráð fyrir endurnýjun þess að ári liðnu.

Ríki og sveitarfélög eru sammála um eftirfarandi afkomumarkmið sem byggja á fyrrnefndum grunnildum og skilyrðum laga um opinber fjármál:

- a. Heildarafkoma hins opinbera (A-hluta) verði jákvæð öll árin 2018-2022. Heildarafkoma opinberra aðila (A-hluti og fyrirtæki hins opinbera) verði einnig jákvæð á tímabilinu.
- b. Heildarafkoma A-hluta sveitarfélaga stuðli að efnahagslegum stöðugleika og verði jákvæð um allt að 0,1% af VLF árið 2018 og jákvæð um 0,2% af VLF árin 2019-22 (sjá viðauka um fjármál sveitarfélaga árin 2017-2022).
- c. Áætlanir um þróun launakostnaðar byggjast á metnum kostnaðaráhrifum gildandi kjarasamninga en þegar þeim lýkur er gengið út frá því að launaþróun endurspegli sjálfbæran vöxt kaupmáttar sem svari til 1,5% árlegra launahækkana umfram almennar verðlagshækkunar. Aðilar munu samhæfa launastefnu sína og leitast við að tryggja sambærileg kostnaðaráhrif kjarasamninga. Raskist afkomumarkmið vegna launaþróunar munu aðilar taka upp viðræður um hvernig við skuli brugðist.
- d. Rekstur sveitarfélaga verði sjálfbær í þeim skilningi að skuldir þeirra sem hlutfall af VLF lækki, sbr. viðauka. Þetta er þó háð niðurstöðu varðandi reikningshaldslega meðferð skuldaviðurkenninga sveitarfélaga við lífeyrissjóðinn Brú. Miðað við forsendur um vöxt tekna sveitarfélaga og markmið og forsendur þessa samkomulags er ljóst að skuldahlutfall A-hluta sveitarfélaga samkvæmt sveitarstjórnarlögum ætti að geta haldið áfram að lækka, eins og undanfarin ár, úr 114% af tekjum árið 2015 í um 90% árið 2022.
- e. Þrátt fyrir þörf á auknum fjárfestingum hins opinbera er mikilvægt að tekið sé tillit til stöðu þjódarbúsins og heildareftirspurnar m.a. í ljósi fjárfestinga annarra aðila. Leggja þarf mat á fjárfestingarþörf og -áætlanir opinberra aðila og samhæfa til skemmri og lengri tíma. Fari þau tilboð sem ríki, sveitarfélög og aðrir opinberir aðilar fá vegna fjárfestingaverkefna verulega fram úr kostnaðaráætlunum munu ríki og sveitarfélög taka upp viðræður um hvernig við skuli brugðist. Fjárfestingar ríkissjóðs og A-hluta sveitarfélaga skulu vera sjálfbærar og fela að jafnaði ekki í sér aukna skuldsetningu þessara aðila.

f. Rekstri sveitarfélaga verði haldið innan varúðarmarka í þeim skilningi að tekjuáætlun sé varfærin, útgjaldaáætlun sé raunsæ og að sveitarfélög gangist ekki undir skuldbindingar sem raski forsendum í rekstri og afkomu til lengri tíma.

Á gildistíma fjármálaáætlunarinnar munu ríki og Samband íslenskra sveitarfélaga, f.h. sveitarfélaga, vinna í sameiningu að ýmsum viðfangsefnum, sem lúta að áætlanagerð og eflingu sveitarstjórnarstigsins.

Bætt verða gögn um afkomu og áætlanir sem mynda forsendur fjármálastefnu og fjármálaáætlunar. Þá verður núverandi regluverk til að styðja við samræmda fjárhagsáætlunargerð sveitarfélaga til skemmri og lengri tíma endurskoðað. Einnig verður unnið að því að bæta upplýsingar um afkomu og fjárhagsáætlanir fyrirtækja hins opinbera til þess að treysta greiningu á stöðu þeirra og áformum með tilliti til markmiðs um heildarafkomu þeirra, fjárfestingar og skuldastöðu.

Á gildistíma áætlunarinnar verður unnið að endurskoðun fjármálareglna sveitarfélaga, m.a. á grunni fyrirliggjandi tillagna. Áfram verður nnið að að endurskoðun á regluverki Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og lagt mat á hvort breytingar á tekju- og útgjaldajöfnun sjóðsins geti stutt við sjálfbæran rekstur og eflingu þjónustu.

Þegar niðurstöður verkefnisstjórnar um stöðu og framtíð íslenskra sveitarfélaga liggja fyrir síðar á þessu ári verður tekin ákvörðun um hvernig skuli staðið að næsta áfanga sem snýr að vinnu að stefnumótun til eflingar íslenska sveitarstjórnarstigsins til lengri tíma með áherslu á að auka getu þeirra til að veita íbúum sínum góða og hagkvæma þjónustu og efla faglega stjórnsýslu þeirra.